GAZETA KRAKOWSKA

Nro 87.

z KRAKOWA dnia 1 LISTOPADA 1829 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 23 Października.

O stanie zdrowia JW. JX. Prymasa Woronicza, nadeszły z Wiednia pod dniem 6 b. m. nader smutne wiadomości. Przez uderzenie paralityczne, postradał władzę mówienia; zwątlone siły szanownego starca, nie zdołały wstrzymać powtórzenia podobnego ataku, i pierwsi Lekarze tameyssi, nietylko nie czynią nadziei, abyśmy go zdrowym oglądać mogli, ale nawet każą się obawiać, że ten Mąż szanowny, znakomity przez swoje zasługi, przez charakter osobisty i piastowane dostoieństwa, wydarty zostanie Kościołowi Polskiemu, obywatelstwu i literaturze.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król pragnąc uwiecznić w Królestwie Polskiem pamięć świetnych zwycięztw, ktòremi okrył się świeżo oręż Rossyyski w ostatniey woynie z Turkami, raczył nayłaskawiey przesłać do Warszawy chorągiew Turecką i trzy buńczuki zdobyte wśród wielu innych w Adryanopolu. — Z powodu powyższego daru Monarchy odbędzie się w dniu iutrzeyszym w obliczu Władz kraiowych solenne nabożeństwo w Kościele Metropolitalnym S. Jana, poczem znaki zwycięztwa, ktòremi Przedwieczny woysko Nayiaśnieyszego Naszego Monarchy obdarzył, zawieszone zostaną w tym Przybytku, w którym powiewa już podobnaż chorągiew, zdobyta na niewiernych pogromiczym orężem Jana III.

Z Odessy d. 18 Września. D. K.

Spokoyność nasza została cokolwiek zachwianą, przypadkiem zaszłym w obozie woyska stanowiącego wewnętrzny kordon zdrowia. Umarło dwóch żołnierzy podeyrzanych o zarazę, a trzech przeniesiono do kwarantanny portu ze znakami zarazy mniey więcey pewnemi. Naytroskliwsze środki przedsięwzięto dla wstrzymania skutków tego przypadku. Wszyscy woyskowi podeyrzani zostali umieszczeni w tymczasowey kwarantannie Prohorowa, i cały obóz został zupełnie przeczyszczony. Woyskowi z tego obozu niezaciągaią iuż na wartę, sprowadzono nowe woysko do wewnętrznego kordonu dla odbywania służby, zmnieyszonev znacznie, przez ustanie wszelkiego niebezpieczeństwa od strony przedmieścia Mołdawianka, gdzie od dnia 15 Sierpnia d. s., niezdarzył się żaden przypadek, ani nie istniało nawet podeyrzenie przypadku. W mieście równie iak na przedmieściach i wsiach okolicznych wszysko idzie

pomyślnie i nie ma naymnieyszego podeyrzenia. Wsie Usatowa i Kuialnika wracaią dnia 18 Września d. s. do zupełney wolności; wszelkie ostrożności przestrzegane z tego względu, aż do upływu terminu postrzeżeń, zostały zniesione od czasu weyścia mieszkańców do domów. Dnia 18go Września śpiewano na podziękowanie BOGU *Te Deum*, a razem odprawiono żałobne nabożeństwo za dusze osób zmarłych w czasie zarazy.

Od kilku dni nie przybył żaden statek ani z Stambułu, ani z portów zdobytych, bez wątpienia z powodu przeciwnych wiatrów panuiących teraz na morzu, lubo tu zdaią się bydź dogodnemi do żeglugi.

Władza wyższa Nowey Rossyi, uznawszy, iż zachodzi wiele zbytecznych formalności i ztąd nieużyteczney korrespondencyi między kwarantanną a komorą celł, względem statków biorących ładunki w porcie Odeskim bez odbycia kwarantanny, przedsięwzięła stosowne środki do uprzątnienia tey trudności.

Z Berlina d. 14 Października

Gazeta Rządowa Pruską, umieściła artykuł następuiący: — "Z powodu mylnych doniesień i wniosków obiawionych w pismach publicznych, względem udziału, iaki miały Prussy w szczęśliwem przywróceniu teraźnieyszego pokoiu na Wschodzie, uznaiemy rzeczą stosowną, dać krótki lecz dokładny obraz całey tey okoliczności. Przy samem zaraz rozpoczęciu woyny między Rossyią a Portą, powziął N. Pan przekonanie, iż N. Cesarz Rossyyski, mimo tego, że uznał potrzebę wzięcia się do oręża, trwał nieprzerwanie w przedsięwzięciu zawarcia pokoiu, skoro ten, z warunkami obiawionemi w manifeście Rossyyskim, zgodny będzie. To przekonanie wzmogło się i utwierdziło z zupełną pewnością, podczas pobytu N. Cesarza w Berlinie, lata zeszłego. W konferencyiach, które się odbyły między N. Panem a Jego Dostoynym Zięciem, oświadczył N. Cesarz gotowość swoię ukończenia woyny i przyłożenia się do tego z strony swoiey o tyle, o ile to godności iego i interessowi państwa odpowiadać będzie, ieżeli tylko Porta z swoiey strony pokoiu szczerze pragnąć i układy o niego rozpocząć nie omieszka. Taki stan rzeczy i zupełne przychylenie się N. Cesarza, skłoniły N. Króla Jmci do obiawienia Porcie w sposobie stanowczym tegoż przekonania swego, które się tak szczęśliwie ziściło, oraz do zawiadomienia o tem innych Dworów. Wśród zachodzących okoliczności, uznano za rzecz stosowną, aby ze strony Pruss oddzielne w tym celu poselstwo wysłane zostało. Wybór padł na Jenerała Müffling, którego stopień, zdolności i osobiste przymioty, zdolne naywłaściwiey były przekonać Sułtana o ważności poselstwa i prawdziwości niesionych mu wyrazów pokoiu. Zlecenie dane Jenerałowi, zmierzało iedynie do tego tylko, aby przez obiawienie Porcie pokoiem tchnących skłonności N. Cesarza wszech Rossyy, nakłonić ią do bezzwłocznego wysłania pełnomocników swoich do główney kwatery Rossyyskiey, dla rozpoczęcia układów pokoiu; bezpośredni atoli wpływ tegoż do samey sprawy, czyli to w charakterze układaiącego się czyli iako pośrednika, wyłączony był bezwarunkowo z zakressu iego zleceń, bo tego sam stan rzeczy wymagał. W chwili, kiedy Jenerał Müffling przybył do Stambułu, to iest dnia 4 Sierpnia, iuż w tenczas naczelny Wódz woyska Rossyyskiego Hr. Diebitsch przeszedł zwycięzką nogą Bałkany i bez przeszkody ku stolicy państwa Tureckiego zmierzał. W tenczas poznała Porta całe niebezpieczeństwo położenia swego, i dla tego to przemówione

na nowo słowa pokoiu, silne wrażenie uczynić na niey musiały. W samey rzeczy, Porta, ktòra iuż kilkakrotnie przez połączone przedstawienia Posłòw wielkich Mocarstw Europeyskich w tym samym duchu upominaną była, okazała się przystępną dla propozycyi Jenerała Müffling, ktòre tenże stanowczo popierał, tem więcey, że przy zachodzących okolicznościach, celu swoiego chybiać nie mogły. Porta posłała do głòwney kwatery dwòch pełnomocników, którym zleciła, aby co się tycze warunków pokoiu i wynagrodzenia kosztòw woiennych, przez Rossyią żądać się mogących, wszystko to wspaniałomyślności samego N. Cesarza zostawili. Pełnomocnikom Tureckim przydał Jenerał Müffling Radcę poselstwa P. n. Küster, w celu, aby ten wystawił naczelnie Dowodzącemu prawdziwy obraz zaburzenia panuiącego w stolicy, przeświadczył o niebezpieczeństwie na iakie z powodu tego Chrześciiańska ludność stolicy iest narażona, i do zawieszenia krokòw nieprzyiacielskich nakłonił. Hr. Diebitsch, pomny na zasady Władcy swoiego, i daiąc pierwszeństwo uczuciom ludzkości przed wszelkiemi innemi widokami, przychylił się zaraz do zaniesionych życzeń, a tak z rozpoczęciem układòw o pokóy, zawieszone zostały wszelkie poruszenia woyska Rossyyskiego. W takiem położeniu rzeczy, gdy cel missyi Jenerała Müffling osiągnięty, i polecona mu sprawa szczęsliwie i korzystnie dokonana została, on sam do wyiazdu zaczął czynić przygotowania. Sułtan zawiadomiony o tem, uprzedził go o życzeniu widzenia go osobiście raz ieszcze. Przyiął on Jenerała Pruskiego na posłuchaniu prywatnem w iednym z swych domòw wieyskich, co iest prawie bezprzykładnem dotąd zdarzeniem. Kazał podziękować mu nayuroczyściey przez Reis-Effendego za znakomitą przysługę, ktòrą mu Krol wyświadczył i sam przerywał kilkakrotnie mowę Reis-Effendego, aby słowy stwierdzić uczucia, które tenże wyrażał. Na posłuchaniu tem, gdzie nawet tłumacz Porty nie znaydował się i tylko tłumacz poselstwa Pruskiego był obecny, zachowanie zwyczaynych obrzędów zupełnie usunięte było. Jenerał Müffling opuścił Stambuł dnia 5 Września. Tym czasem układy w głòwney kwaterze Rossyyskiey tak daleko postąpiły, że ieden tylko artykuł tyczący się wynagrodzenia, nieiakim uległ trudnościom. Lubo pełnomocnicy Tureccy i co do tego punktu w dostateczne instrukcyie opatrzeni byli, życzyli sobie iednakże nowe zasięgać rozkazy. Wòdz Rossyan dał im na to czas pięciodniowy poczynaiąc od dnia 8 Września, ale na przypadek, gdyby na niczem rozeyść się miało i woyna na nowo rozpoczętą bydź musiała, rozkazał swey předniey straży pawne przedsięwziąć obroty i poruszenia. W wrażeniu, iakie krok ten na nowo w stolicy rozszerzył, widziała Porta nayzupełnieyszą ostateczność położenia swego. Reis-Effendi wezwał Posłòw Francuzkiego i Angielskiego wraz z Posłem Pruskim Panem Royer na konferencyie, dla zasiągnienia ich rady w tak przykrem położeniu. Nie mogli oni iak tylko iednomyślnie wynurzyć potrzebę iak nayśpiesznieyszego podpisania pokoiu, uważaiąc w tem iedyny ratunek, dla zapobieżenia widocznemu upadkowi Państwa. Uczuli tę ostateczność Ministrowie Porty i wynurzyli życzenie, aby ieden z trzech obecnych Posłów udał się do głòwney kwatery, dla oświadczenia gotowości ze strony Porty do przyięcia wszystkich warunkòw pokoiu, aby tym czasem wstrzymać przynamniey dalszy pochòd zwycięzców ku stolicy państwa. Posłowie wymowili się od tego na tey zasadzie, że nie są upowa-

żnieni do występowania w znaczeniu pośredników; ale Ministrowie Tureccy dopraszali się o to coraz usilniey zwracaiąc szczególniey prośby swe do Posła Pruskiego, w czem ich Posłowie obudwu Dworów wspierali, w celu aby rozpoczęte przez Jenerała Müffling dzieło, tym krokiem uzupełnić. Poseł Pruski Pan Royer nie mógł iak tylko wymówić się od tego; albowiem przez samo rozpoczęcie układów o pokóy, dopełnione iuż zostały wszelkie ze strony Prus przyięte zobowiązania. Lecz w grożącem co raz mocniey niebezpieczeństwie, sam Sułtan upraszał na piśmie Pana Royer, aby się podiął pożądanego do główney kwatery poselstwa, na co tenże przystać osądził w końcu za rzecz przyzwoitą, ile że obadwa Posłowie ciągle w tey mierze wstawienia się swoie wraz z Portą czynili. Tak tedy, nie tracąc czasu, popłynął dnia 9 do Rodosto, zkąd do główney kwatery konno się udawszy, dnia 11 stanął w Adryanopolu. Naczelny Wódz Rossyyski przyiął go uprzeymie i z otwartością, a w przekonaniu, że w skutek nowo odebranych zaręczeń, ustaną wszelkie pełnomocników Tureckich skrupuły, wstrzymał raz ieszcze dalsze poruszenia woyska. W tenczas przedstawiwszy pełnomocnikom Tureckim, potrzebę przystania na wszystko, do czego są upoważnieni, iak niemniey, aby stosownie do daney im ze strony ich Władcy rozkazów, zdali się zupełnie na łaskę N. Cesarza, ci zaprzestali nareszcie dalszego wzbraniania się, i pokóy na dniu 14, między Rossyią i Portą, podpisany został.,,

Z Wrocławia d. 12 Października

Gazeta tuteysza daie następuiącą biograficzną wiadomość o Jenerale H. Dybiczu Zabałkańskim: — "Cesarsko - Rossyyski Jenerał Hrabia Dybicz Zabałkański, urodził się w Szląsku w maiętności Trebnica, (Trebnitz). W xiążce Kościelney w Gross-Leipe, czytamy w tey mierze co następuie: — "Dnia 13 Maja 1785, o godzinie w pół do dziesiątey wieczorem, urodził się, a dnia 9 Czerwca w tuteyszym Ewangielickim Kościele został ochrzczony: Infans nobilis Karol Hans Fryderyk Antoni von Diebitsch i Narten. Oyciec iego Pan Hans Ehrenreich Fryderyk v. Diebitsch i Narten, Kapitan piechoty i Adjutant J. K. Mci, dziedzic i Pan niższey i wyższey Leipe (zwaney Gros-Leipe). Matka: Maryanna Antonina, urodzona v. Erket." Tu następuie wymienienie 18 osób iako rodziców chrzestnych, między któremi Xiążę Fryderyk Brunświcko-Luneburgski.,,

Z Paryża d. 15 Października.

W Tulonie czynią przygotowania do robienia rac Kongrewskich i doświadczaią rzucania bomb nowym sposobem, z czego wnoszą, iż wkrótce żywiey postąpionem będzie przeciw Algierowi.

Poseł Hiszpański dał wczoray w wieczór, iako w dniu urodzin Monarchy swoiego, wielki dyplomatyczny obiad. W nocy zaś wyprawił przybyłego z Londynu gońca do Madrytu.

Jeden z tuteyszych bronzowników, zrobił nadzwyczayney pięknośći pulpit do modlenia dla przyszłey Królowey Hiszpańskiey w kształcie Maurycklego portalu. Jest cały z drzewa Mahoniowego i wykładany porcelanowemi obrazkami naypierwszych mistrzów.

Rozporządzeniem Królewskiem z dnia wczorayszego Hr. Ferd: Berthier mianowany został Wielkim Łowczym w mieyscu zmarłego Margr. de Boutillier.

Prałat Ostini, Nuncyusz Papiezki w Brazylii, znayduie się tu teraz, i zapewne uda się na okręcie Francuzkim na mieysce swego przeznaczenia.

Okręt Wulkan przybył dnia 4 b. m. z Egiptu do Tulonu. Przywiózł 35 chłopców Greckich, którzy po zabiciu ich rodziców zabranemi zostali przez Turków w niewolą do Egiptu. Wiadomo, że Hr. St. Leger, synowiec Hr. Hyde de Neuville, posłany został do Egiptu dla wykupienia młodych niewolników Greckich, i przeszłe Ministeryum przyrzekło 50 tych sierot kazać kosztem Królewskim we Francyi edukować. Teraźnieysze Ministeryum inaczey postąpiło i 35 tych chłopców odesłało na brygu Volage do Grecyi. Gazeta Francyi usprawiedliwia tem ten środek, że teraz, gdy Grecyia odzyskała pokoy, opieka nad nią ustać także powinna, i że sieroty Francuzkie mieć powinny pierwszeństwo. Dziennik Konstytucyionista czyni zaś Ministrom naymocnieysze wyrzuty, że odseła te sieroty na rzeź do Grecyi w tym właśnie czasie, gdy woyska nasze ztamtąd ustępuią i Turcy wolno działać będą mogli, gdyż iak słychać kilkunastu Baszów nie uznaią pokoiu.

Niedawno nieiaka Pani Bellefond, która mieniła się bydź wdową po Xciu Perskim Abdullah-Khan, została z rozkazu Prefekta policyi z Paryża do Szwaycaryi wywieziona. Lecz zaledwo tam przybyła, wróciła zaraz do Paryża i podała do sądu prośbę, aby była za Francuzkę uznaną.

Stopiętnastoletnia kobieta, nazwiskiem Trinon Durieux, znaydująca się teraz w Pau, chodzi od mieysca do mieysca, dla okazania, iż długie swoie i nieosłabione zdrowie winna umiarkowanemu życiu. Oprócz osłabionego wzroku, posiada inne zmysły czerstwe, ciało nietrzęsące się, a pamięć zadziwiaiącą. W dwóch pochodnych iey xiążkach znayduią się zapisani Krolowie, Xiążęta i znakomitsze osoby różnych Europeyskich kraiów.

Infant Don Francesco de Paula przybył z małżonką swoią d. 4 b. m. do Barcelony. O iego tam przybyciu doniesiono władzom Perpignanu. W Katolonii niesłychać iuż wcale o spiskach. Hr. d'Espanna niechciał nawet wchodzić w układy z mieszkańcami w Carol-Thale, którzy mu reszty band wydać obiecywali.

Od P. Champollion nadeszły tu listy z Tebów do 4 Lipca, gdzie zamyślał bawić do Września. Odkrył on pomnik nayodleglejszey starożytności, to iest tabellę wschodu konstelacyy i ich astrologicznego wpływu.

Pani St. Elme (autorka xiążki *Memoires d'une Comtemporaine*) udała się z Alexandryi do wyższego Egiptu. Do haremów wyższych osób nieznalazła przystępu, ponieważ wiedziano dobrze o iey zamiarze wyiawienia ich taiemnic.

Z Rzymu d. 8 Października

Zaraz w dniu przybycia odwiedzili Nayiaśnieysi Królestwo Jchmość Neapolitańscy Oyca Swiętego, u którego trzy kwadranse bawili. Orszak Wysokich Gości przypuszczony był do ucałowania nóg Papiezkich. Dnia czwartego w imieniny Krola były wielkie pokoie w pałacu Królewskim. Tegoż dnia dany był u Posła Neapolitańskiego w pałacu Farnese obiad na 50 osób, na którym znaydowali się NN. Królestwo wraz z Królewną Narzeczoną, Xiążę Henryk Pruski, kilkunastu Posłów, Kardynałów i znakomitych osób. W wieczór była kopuła Watykańska oświecona. Dnia 5 Xiążę Salerno z swoią Małżonką odiechał do Wiednia. W orszaku iego znayduią się Xiężna del Colle i Xiążę Diego Pignatelli. Tegoż dnia odwiedził Oyciec S. Królestwo Jchmość. Po południu odbyły się na placu Navona wyścigi konne, na których znaydowali się Wysocy Goście. W wieczór był zamek S. Anioła oświecony. NN.

Królestwo Jchmość zaszczycili obecnością swoją w teatrze wystawienie Sieroty z Genewy. Dziś udadzą się w dalszą drogę.

Król Neapolitański mianował wyrokiem dnia 19 Września Xięcia Kalabryi podczas swoiey nieobecności Jeneralnym Wikaryuszem z klauzulą *alter Ego.* J. K. M. ustanowił także nowy order pod imieniem Franciszka 1go, którego sam iest Wielkim Mistrzem i dzieli się na 5 klass.

Prawie wszyscy Neapolitańscy wychodnie odebrali rozkaz opuszczenia Rzymu, i udali się w większey części do Liworna.

Oyciec S. rozkazał, aby Forum Rzymskie, teraz Campo Vaccino zwane, na wzór Traiańskiego Forum za panowania Francuzkiego, było odkopane i z gruzów oczyszczone. Wszystkie pomniki znayduiące się pomiędzy Palatyńskiemi i Kapitolińskiemi górami, maią także bydź odkopane i z gruzów oczyszczone.

Podług wszystkich z Grecyi do Neapolu nadeszłych doniesień, kray ten przy uznaniu niepodległości otrzymać ma pożądaną rozciągłość granic. Prezydent Grecyi Hr. Capodistrias zdaie się zmierzać do utworzenia znaczney siły morskiey. Nie tylko maią bydź utrzymane wszystkie dotychczasowe woienne okręty, ale mówią o układach z iednem z wielkich Mocarstw o ustąpienie rządowi Greckiemu kilkunastu woiennych okrętów.

Z Madrytu d. 6 Października.

Król cieszy się naylepszem zdrowiem w Eskurial, ale nie iest tak przystępnym iak był dawniey. Niektórzy mówią, iż trudni się zmianą systematu politycznego swoiego rządu.

Zapowiedziana amnestya może skończy się na poiedynczych przebaczeniach niektórem osobom, o co niemożna Króla, ale otaczaiące go osoby winić.

Główny ajent Junty Apostolskiey, Pułkownik Vacca, otrzymał rozkaz opuszczenia Madrytu.

Od nieiakiego czasu daie sobie nasz rząd wiele pracy w zakładaniu fabryk, podniesieniu kunsztów i rzemiosł.

Z Lizbony d. 26 Września.

P. Pereira udać się ma z zleceniami rządu do Londynu i Paryża, dla zaciągnienia albo pożyczki, albo sprzedania znaczney części dyamentów.

Eskadra iest naprawiana. — Onegday znaleziony tu został bogaty handlarz bydła 12 pchnięciami noża zakłuty.

Gazeta dworska wczoraysza zawiera imiona 38 officerow, którzy oddalonemi zostali za oświadczenie się za Juntą w Porto.

Z wyroków wydanych dnia 21 Sierpnia przez sąd w Porto dowiaduiemy się, że 11 osób, iako to: Palmella, Villaflor, Saldanha, Stoubs, ogołem 5 Jenerałów, 1 skarbowy Radca, 1 Dyrektor policyi i 4 innych woyskowych maią bydź uduszonemi, zwłoki ich spalone, w morze wrzucone i maiątki ich skonfiskowane. 8 osób (pomiędzy któremi 2 pułkowników, 1 major, 2 kapitanów, 2 poruczników i Pułkownik Pinto Pizarro) maią bydź obwieszonemi, głowy im potem odcięte i na palach aż do zniszczenia przybite. Hrabiowie Calhariz i Marya de la Coutinho dla małoletności póydą na całe życie na roboty galerowe.

Z Londynu d. 13 Października.

Dnia 12 przed godziną 2gą opuścił Król w zamku Windsorskim swoie pokoie i udał się do wielkiey sali, gdzie dawał posłuchania. Wszyscy Ministrowie znaydowali się obecni. P. Mac Lean, który złożył list wierzytelny iako pełnomocny Minister

Ziednoczonych Stanów północney Ameryki przy Dworze naszem, przedstawiony był przez Hr. Aberdeen, rownie iak P. Brook Taylor, który odieżdżaiąc na poselstwo nasze do Berlina, pożegnał J. K. M. Posłuchania ukończyły się przed godziną 6 z wieczora. Przed ich zaczęciem Ministrowie i urzędnicy Dworscy iedli śniadanie. Pawilon w Brighton iest na pomieszczenie Króla przygotowany; ale ieszcze niema pewności, czyli Krol Windsor opuści.

Xięztwo Klarencyi powrócili z Dieppy do Bushy-Park.

Wczoray nadeszły do wydziału spraw zagranicznych pisma od P. Gordon z Stambułu pod dniem 19 Września do których dołączoną iest kopiia traktatu pokoju. Pisma te posłane zostały Hr. Aberdeen do Windsor.

Podług Dziennika Dworu zaraz po nadeyściu pisma z Rio-Janeiro Ministrowie nasi przedsięwezmą postanowienie względem Portugalii.

Liczba patentów które rząd od r. 1675 wydał na nowe wynalazki wynosi do 5339, z których ieszcze 1885 moc maią. Od owego czasu trzy tylko lata upłynęły, w których żadnego patentu nie wydano, ale za to w r. 1825 wydano ich 249.

W tych dniach odbyło się tu zgromadzenie, na którem układano prośbę do Ministrów o zmnieyszenie opłaty od słodu i piwa.

Pałac, który Xżę Leinster podług własnego planu wybudować kazał częścią na placu, na którym niegdy stał pałac Carltonuse, iest prawie ukończony. Wewnątrz ma bydź bardzo świetny i wygodny. Wszystkie meble robione są w Anglii i Irlandyi. Xżę Buccleugh każe stary swóy pałac w Prywygarden rozebrać i na iego mieyscu gustownieyszy wystawić.

Wielka muzyczna akademiia w Birmingham przyniosła w tygodniu od 5 do 10 Października 10,000 Fs. Dana w roku zeszłym w Jorku 16,000, a w Manszestrze 12,000 Fs.

Z Stirling piszą, iż tey jesieni wielki tam pomór na pszczoły panuie.

W Lima przeważyło stronnictwo Bolivara. Jenerał Fuente, dowodzący woyskiem znayduie się na czele tego stronnictwa i nie chciał przeciw Kolumbiyskim woyskom wyruszyć; złożył owszem Vicepreżesa i sam iego urząd objął. Jenerał Gamarra został Prezydentem na mieyscu Lamara, który z kraiu iest wygnany.

Z Szwaycaryi d. 17 Października.

W Fryburgu dla zapobieżenia rozbieganiu się szkolnych chłopców zaprowadzone zostało urządzenie, że wszystkie klassy szkół początkowych podzielone są na roty, z których każda ma dowódcę z numerowaną blaszaną chorągiewką. Parami wychodzą uczniowie ze szkół i przybywaią w ulice swych mieszkań. Przez ten sposób maią bydź chłopcy do posłuszeństwa i porządku przyzwyczaieni. Dowodcą każdey klassy iest ieden z korepetytorów, który ma spisane nazwiska swoich współuczniów.

W Kantonie St. Galen zakładaią muzeum historyi naturalney.

Podług doniesień z Ryffthal w nocy z dnia 7 na 8 powstał tam tak okropny wicher, że mieszkańcy bez snu i w strachu noc przepędzili; jezioro Genewskie tak było wzburzone, iż wiele murów nad iego brzegiem stoiących obaliło, i nikt nie przypomina sobie tak okropney nocy. Dnia 8 upadł śnieg. — W Kantonie Neuenburg wybuchnęła także dnia 3 b. m. burza z gradem. W okolicach gliniastych niemożna orać i siać. Winnice Kantonu Wodzkiego i

Neuenburgskiego znayduią się w nędznym stanie. Jagody są poczęści niedoyrzałe. Upadły w nocy z dnia 8 na 9 śnieg w okolicy Kantonu Berneńskiego poobalał wiele drzew owocowych, krowy ledwie przezeń przepędzono, i dnia 9 w wyższych okolicach był po kolana. W Guggisbergu nie upadło przez całą przeszłą zimę tyle śniegu, co teraz w dniu iednym.

Od brzegów niższey Elby d. 16 Października.

J. K. Wysokość Wielki Xiążę Oldenburgski przybył dnia 22 z. m. popołudniu do Hanoweru, a Xiążęta Alexander i Piotr przybyli do Hamburga.

Znany Kolumbiyski Jenerał de Pabla Santander przybył na okręcie Marya z Laguaira i Puerto Cabello do Hamburga. Słychać, iż udać się ma z swoim synowcem i towarzyszącemi mu kilku Kolumbiianami do Paryża. — W Puerto Cabello rozchodziła się dnia 26 Sierpnia wieść, że między Kolumbiią i Peru zawarty został ostateczny pokóy.

List z Sztokolmu pod dniem 9 Października donosi co następuie: W przeszłą Niedzielę udali się NN. Królestwo Jchmość do Drottningholm i iedli u Królewicowstwa Jchmość Następstwa tronu obiad. W powrocie do stolicy porywała J. K. Mość kilka razy gorączka, która zwiększyła się w nocy i przymięszały się do niey womity. w Poniedziałek nastąpił wprawdzie stan spokoyny, ale późniey zapadł J. K. M. na przemienną febrę i przymuszony był nie wstawać z łóżka. Dla uspokoienia publiczności ogłoszone zostały w Gazetach wczoray i dziś urzędowe bulletyny o chorobie Monarchy. Podług ogłoszonego dziś o godzinie 7 w wieczór był stan Wysokiego Chorego, na pociechę wszystkich mieszkańców stolicy zaspokaiaiący, bo J. K. M. niemiał już febry. — Stany Seymuiące dowiadowały się przez deputacyią o zdrowie Krola.

Królewicowstwo Jchmość Następstwo tronu opuścili Drottningholm i ziechali do zimowego mieszkania do Sztokolmu. — Sprawuiący interessa Hiszpanii przy Dworze Szwedzkim, P. Aparici, przybył do Sztokolmu.

Przy Kolmar dnia 27 Września widzieć miano eskadrę Rossyyską z 11 żagli złożoną ku Sundowi płynącą.

Od brzegow Menu d. 16 Pazdziernika.

J. K. Wysokość Xżę Albrecht Pruski przybył pod imieniem Hr. Ravensberg do Frankfortu i wysiadł do gościnni pod znakiem Rossyi. Orszak iego składa się z Półkownika Barona Stockhausen, Kapitana Hr. Schlieffen i Porucznika Barona Stockhausen. — Przybyła także do Frankfortu Xiężna owdowiała Sasko-Gotayska.

Podług pism publicznych zgromadzenie Niemieckich badaczów natury odbydź się ma w r. 1831 w Wiedniu. Hr. Sternberg miał preponować na to Pragę, ale gdy zapytał się N. Cesarza Jmci czyli nie weźmie tego za złe, odpowiedział Monarcha: wszakże Wiedeń posiada większe zbiory, a zatem mogą się tam ziechać. Na tegorocznim zgromadzeniu w Heidelbergu znaydował się oprócz Hr. Sternberga Professor Zippe z Pragi. Na zaprzeszłorocznim zgromadzeniu w Berlinie nie było żadnego uczonego Austryiackiego.

Mieszkaiący zawsze w Frankforcie Jeneralny Ajent Angielsko-Amerykańskiego górniczego towarzystwa, P. Leisler, posłał znowu niedawno kilkunastu górników Niemieckich do Kolumbii.

DODATEK DO Nro 87. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 1 LISTOPADA 1829 ROKU w NIEDZIELĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Reaumira.

Dzień	godzina	Barometr z reduk: na O° r. cali	lin:	Therm: czyli stop: zim i ciepła stopnie	Higrometr stop:	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Paź:	god: 7	27	9, 167	+ 0. 4	99	Zachodni słaby	Mgła	
	27	,,	8, 980	+ 4. 7	84	Półn: Za. średni	Pochmurno	
27.	3	,,	8, 543	+ 5. 8	95	Zachodni słaby	,, ,,	
	0	,,	7, 743	+ 4. 5	98	żaden	,, ,,	
	7	27	5, [illegible] 2	+ 4. 2	98	Połud. [illegible] słaby	Pochmurno	
28.	12	,,	3, 785	+ 6. 4	89	Zachodni mocny	,, ,,	
	3	,,	2, 945	+ 6. 6	84	,, wicher	,, ,,	Deszcz
	9	,,	3, 280	+ 2. 7	94	,, mocny	,, ,,	
	7	26	4, 566	+ 0. 7	83	Połud: Za. średni	Pochmurno	w nocy śnieg.
29.	12	27	4, 899	+ 5. 1	96	,, ,,	Pogoda z chmur:	Śnieg
	3	,,	5, 134	+ 2. 8	85	Połud Za. słaby	,, ,,	Snieg
	9	,,	6, 956	— 0. 8	96	Zachodni mocny	,, ,,	
	7	27	6, 801	— 2. 1	95	Zachodni mocny	Chmury	
30.	12	,,	6, 720	+ 2. 0	86	,, ,,	Pochmurno	Śnieg
	3	,,	6, 517	+ 1. 5	95	,, ,,	,, ,,	
	9	,,	6, 187	+ 0. 0	97	,, słaby	,, ,,	

J. K. *Steczkowski*, A. O. A.

Z Londynu d. 16 Października.

Xżę Wellington miał wczoray długą naradę z Hr. Aberdeen. Onegday P. Brook Taylor, poseł nasz w Berlinie miał czynność w wydziale spraw zagranicznych. Poseł Hiszpański miał tamże czynność. Wczoray Posłaniec Krèlewski Lachford przybył z pismami z Kale do Dower.

Xżę Laval-Montmorency, nowy Poseł Francuzki, przybył tu dnia 12 w wieczór i wysiadł do pałacu poselstwa Francuzkiego. Dnia 13 odwiedził Hr. Aberden. Poseł nasz przy Dworze Niderlandskim P. Bagot udał się wczoray na ląd stały.

Parlament odroczony został od 15 Października do 10 Grudnia. Obrzęd odroczenia odbył się wczoray w wyższey Izbie.

Kupcy prowadzący z Turcyią handel odebrali dnia 13 b. m. w prywatnych listach z Stambułu pod dniem 17 Września traktat pokoiu między Rossyią i Portą. Żegluga na Czarne morze iest iuż otwarta i używana. Oczekiwany iest więc wielki ruch w handlu.

Do Plimut posłany ztąd został rozkaz, aby wszyscy znayduiący się w tem mieście Portugalczykowie, officerowie i żołnierze znaydowali się w gotowości do odpłynienia do Terceiry.

Okręt Angielski, który dnia 21 Września opuścił Terceirę donosi, że handel idzie tam pomyślnie, ponieważ blokada ustała, iakkolwiek przewiiaią się w wodach tamecznych ieden liniiowy okręt i dwie fregaty Don Miguela. Dowóz żywności był tam obfity. Z poymanych Miguelistów weszło 300 w służbę i pomiędzy woyskiem po dzielonemi zostali. Ze żołd i żywność regularnie dostarczanemi bydź mogą, obmyślił oyciec Królowey. Hr. Villaflor za każdą przyniesioną mu przez Miguelistów wystrzeloną kulę w uderzeniu na tę wyspę, wyznaczył nagrodę, i na mocy tego oznaymienia nazbierano i iemu przyniesiono do 5000 kul. Około 400 Portugalskich jeńców trudnią się robotami publicznemi. — Rozpuszczoney z Paryża wieści, iakoby wszystkie Azorskie wyspy poszły za przykładem Terceiry i oświadczyły się za Donna Maryą, nie daią tu wiary, gdyż doniesienia z Madeiry do 10 Września nic o tem nie wspominaią.

Fregata Briton powróciła z Lizbony do do Anglii.

Hr. Groswenor, dotąd gorliwy Whig, miał na ostatniem zgromadzeniu klubu Whigów w Chester pochwalną mowę na administracyią Xcia Wellington, zkąd wnoszą, iż nietylko on, ale i inne członki klubu Whigów wspierać będą iego wnioski w Parlamencie.

Żegluiący między Londynem i Rotterdamem parowy statek pocztowy, Król Niderlandski, zaledwo uszedł zatonienia przez powstałą burzę dnia 8 b. m. we dwie godziny po odpłynieniu z Helvoetsluys, podczas którey ratował się zwinięciem żagli, &c. i dnia 10 zawinął szczęśliwie do Ramsgate.

Do Loyds Kawiarni nadeszły smutne doniesienia o zatopionych przez nią zaręczonych okrętach.

Okręt Delfin, wyładowany 200 skazanemi na wywiezienie osobami, zatopił się pod Chatam nocy dzisieyszey. Zachodzi więc obawa czyli się wszyscy więźniowie nie utopili.

W Liwerpoolu spuszczony został z warsztatu dnia 13 b. m. z żelaza zbudowany okręt. Ma 60 stóp długości 113 szerokości i 7 1/2 głębokości i unieść może 90 beczek. W wodę wchodzi 14 cali, daleko mniey niż okręt drewniany takiegoż ciężaru.

Chatswort-House, wieyskie mieszkanie Xięcia Devonshire, przepełnionem było w przeszłym tygodniu znakomitemi gośćmi. W Poniedziałek obiadowało tam 250 osób.

Umarł Wschodnio-Indyyski Xiążę Nizam i naystarszy syn Nazir Daulach obiął po nim rządy.

Mamy Gazety z Kwebeku do 16 Września. Przeszłego lata zawinęło tam 200 okrętów więcey niżeli poprzedzaiącego. — W Nowym Orle nie umierało ieszcze na żółtą gorączkę do 1 Września codziennie po 25 do 30 osób.

Astronom w Prowidenca (w Ziednoczonych Stanach północney Ameryki) twierdzi, iż za pomocą telekopu odkrył, iż plamy w słońcu pochodzą z ogromnych chmur, które z bezlicznych wulkanów do słońca przechodzą, gdy tymczasem xiężyc okryty iest wiecznym lodem i śniegiem.

Z Mexyku (Tempiko) mamy doniesienia do 15 Sierpnia, które okręt wraz z 18,000 dolarów i 13 podróżnemi do Nowego Orleanu przywiózł. Hiszpanie opanowali stare miasto dnia 3, a Tempiko de las Tamaulipas dnia 7. Mexykanie w liczbie około 300, którzy usadowili się do obrony na pagorku z 4 działami, gdy 3 do razy wystrzelili, zostali bagnetem z utratą 15 ludzi spędzonemi, gdy tymczasem Hiszpanie (podług Gazety Vera-Cruz) 50 z kilku officerami utracili. Hiszpanie za pomocą Indyianów zaczęli Tempiko umacniać. Pod dniem 12 Barradas ogłosił Tempiko wolnym portem, zwłaszcza co do żywności. Nazywa się Don Isidoro Barradas Valdes Vasan, kawaler orderu Ferdynanda, Brygadyer i dowódca przedniey straży woyska Królewskiego. Wieść iakoby 4 do 500 Mexykańskiego woyska do nich przeszło iest w Nowyinjorku wymyśloną. Mexykański Pułkownik Palios, ktory nie miał iak 400 ludzi pod sobą tyle był zapamiętały, iż chciał niemi wszystkich Hiszpanów pobić, ale ci iego ludzi rozpędzili. Tymczasem przednia straż Santa Any przybyła iuż do Tuspan o 10 mil od Tempiko, a Jenerał Garza nadciąga z Potosi z swem woyskiem. Dnia 4 Sierpnia zagaił Prezydent Guerrero posiedzenia Kongressu Mexykańskiego mową, w ktorey wyraził: że położenie Hiszpanii wystawiało niepodobieństwo, aby ten kray mogł na Mexyk uderzyć, a przecież to nastąpiło; Hiszpanie przez miłość do oyczyzny i odwagę Mexykanów źle będą przyiętemi. Moc patryotyzmu, który zwyciężył w 19 prowincyiach i Hiszpanów wypędził, niemoże upaść. Zakończył zaś mowę swoią: "Senatorowie i Deputowani! przyymiycie moie życzenia. Postępuycie w waszych ważnych i użytecznych pracach, dla ziednania kraiowi sławy, a upokorzenia nieprzyiaciół. Utrzymuycie z stałością wasze podziwienia godne urządzenia które Mexykańskiemu ludowi tak są przyiemnemi. Spuśćcie się w wszystkich rzeczach na wierne przeznaczenie władzy wykonawczey, a ia powtarzam przyrzeczenie, że nigdy mieć nie będę innego przewodnika w moim postępowaniu nad konstytucyią i ustawy.,, — Kommodor Porter znaydewał się ieszcze zawsze w więzieniu. Na 5 miesięcy został Prezydent Rzeczypospolitey od Senatu w nadzwyczayną moc opatrzony. — Wszelka neutralna własność była w Tempiko przez Hiszpanów szanowaną.

Listy z Valpairoso pod dniem 26 Lipca donoszą, że P. Pinto obrany został Prezydentem Rzeczypospolitey Chiliyskiey. Sądzą, że on Valpairoso ogłosi wolnym portem.

Ostatni targ zbożowy w Londynie bardzo był mizerny; zboża znaydowało się podostatkiem, ale kupuiących mało. Opłata od zagraniczney pszenicy podniesiona znowu o 1 szyling została, i wynosi dziś 24 szyl. 8 pencow (Złp 49) od kwateru (półtrzecia korca).

Z Hagi d. 17 Października.

Xiążę Fryderyk Niderlandski przybył tu dnia 12 b. m. z rodziną swoią.

Konsekracyia Biskupów nastąpi dnia 25 b. m. Doornickiego w Namur, Leodyiskiego dn. 28, a Gandawskiego dnia 4 Listopada.

Wygnany z Niderlandow P. Fontan, wydawca Dziennika Album w Paryżu, przybył do Hanoweru, gdzie iuż spokoynie mieszkać będzie.

Przeznaczona liczba dział i moździerzy dla twierdzy Oudenarde, przybyła dnia 12 b. m. do Gandawy.

Z Saxonii d. 12 Października.

Dnia 9 b. m. N. Król Jmć przybył wraz z Xiążętami Maxymilijanem i Janem do Lipska. J. K. M. zaiął z Xiążętami mieszkanie w domu Radcy kamery Gruner. O godzinie 10 udał się w towarzystwie Xiążąt na plac ćwiczeń brygady jazdy w okolicy Zweukau, rozkazał woysku i konney artyleryi czynić obroty i około siebie przeciągnąć, potem iadł obiad w Rötha. Po powrocie odbierał J. K. M. uszanowanie od wszystkich władz, potem udali się Wysocy Państwo do teatru, gdzie od licznie zebraney publiczności z zapałem przyiętemi zostali. Dnia 11 około godziny 12 opuścił J. K. M. wraz z Xiążętami miasto

i udał się przy błogosławieństwie mieszkańców Lipska i odgłosia wszystkich dzwonów na powrót do Drezna.

TEATR NARODOWY.

We Wtorek, to iest dnia 3 Listopada r. b. na otwarcie Kursu zimowego, daną będzie wielka wystawna Drama Liryczna z marszami, chórami i śpiewami w 4ch aktach, napisana oryginalnie w Niemieckim przez A. Wolffa, a na Polski język wierszem w miarę oryginału przełożona przez J. D. Minasowicza, z muzyką nieśmiertelnego autora opery Freüschitz Karola Marvi Weber z powiększoną Orkiestrą, pod tytułem: *Precjoza*.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu &c.

Z mocy Uchwały Senatu Rządzącego z dnia 20 b. Nro 4715 ogłasza Publiczności, iż cena Węgli Kamiennych z kopalń Rządowych Jaworznickich tamże przy grubie sprzedawanych o Złp. 4 na siągu, czyli o gr. 6 na korcu zniżoną została. Odtąd więc siągę korcy 20 górniczych obeymuiącą, za Złp. 16 czyli korzec takiż górniczy węgli za gr. 24 każdy w Jaworznie kupić może.

W Krakowie dnia 26 Października 1829 r. *Grodzicki.*

Gadomski, Sekr: Wydz.

Dyrekcyia Policyi &c.

Podaie do wiadomości publiczney, iż na podworzu iednego z domów w Gminie szóstey mieyskiey, wszedł Baran niewiadomego Właściciela, i tamże przytrzymanym został: kto więc sądzi, iż iest iego właścicielem, zechce się w przeciągu dni trzech z dowodami własności do Dyrekcyi zgłosić, gdyż po upłynionym terminie na rzecz Rządu sprzedanym zostanie.

W Krakowie dnia 31 Października 1829 r. Dyrektor Policyi:

Mieroszewski.

Paprocki, S. D. P.

Podpisany Notarynsz W. M. Krakowa z Okręgiem, uwiadomia Publiczność, iż w skutku uchwały Rady Familiyney w Sądzie Pokoiu W. M. Krakowa Okręgu I. dnia 14 Sierpnia r. b. zaszłey, przez Trybunał zatwierdzoney, ruchomości po ś. p. Szymonie Kamińskim, mianowicie suknie, bielizna, pościel, zegary, strzelba i deski na materyał stolarski użyteczne, tudzież z mocy polecenia Wys: Trybunału z dnia 17 Września r. b. ad Nro 3450 wydanego, ruchomości po zmarłey Reginie Kulińskiey pozostałe, w dniu piątym (5) Listopada r. b. i następnych w godzinach zwyczaynych w Krakowie przy ulicy Grodzkiey pod L. 201 przez publiczną Licytacyią za gotową courant monetę sprzedawane będą.

W Krakowie dnia 30 Października 1829 r. Leo Rawicz *Pszczółkowski.*

W dniu 3 Listopada 1829 r. o godz: 10 ranney, na Smoleńsku przy Krakowie w domu pod L. 204, w drodze Sądowey odbędzie się publiczna Licytacyia ubiorów kobiecych, obrazów, bielizny, sprzętów domowych, korali nitek siedm. szpinki złotey rubinkami wysadzaney, kulczyków złotych, łyżeczki srebrney do kawy, oraz innych drobiazgów, zaś później o godzinie 12 południowey, na targu końskim w Kleparzu sprzedane będą konie i wóz kuty; chęć licytować maiących podpisany na czas i mieysce oznaczone zaprasza.

W Krakowie dnia 27 Października 1829 r. Teodor *Jaworski*, Kom Sąd.

W dniu 6 Listopada 1829 r. o godzinie 10 ranney w Krakowie przy Rynku głównym w gmachu Sukiennicach, w drodze exekucyi Sądowey, odbędzie się publiczna Licytacyia zaiętych ruchomości, tabakierek srebrnych, zegarka kieszonkowego i lichtarzów srebrnych, komody, biórka machoniowego, fortepiana o sześciu oktawach, sukna koloru ciemnego łokci pięć; chęć licytować maiących zaopatrzonych w gotowiznę podpisany na czas i mieysce oznaczone zaprasza.

W Krakowie dnia 29 Października 1829 r. Teodor *Jaworski*, Kom: Sąd.

Podpisany Komornik zawiadomia Publiczność, iż dochód z domu Nro 72 na Kleparzu w ulicy Długiey stoiącego, składaiący się 7miu stancyy w 3chletnią dzierżawę dnia 3 Listopada r. b. z rana o godzinie 9 przez Licytacyią wypuszczony będzie; chęć licytowania maiący zgłoszą się na terminie w gotowe pieniądze zaopatrzeni.

W Krakowie dnia 28 Października 1829 r. *Słodkowski*, Kom: Sąd.